

WOJEWODA ŁÓDZKI

SO-II.431.1.2025

Łódź, 17 listopada 2025 r.

**Pan
Patryk Marjan
Prezydent Miasta Bełchatowa**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 428), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 224 ze zm.) w związku z art. 5 ust. 2 oraz art. 4 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 274 ze zm.), zespół kontrolerów w składzie: Magdalena Roczek-Cieślakowska – główny specjalista w oddziale spraw obywatelskich w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, pełniąc funkcję kierownika zespołu kontrolerów, Marta Józwiak – starszy inspektor wojewódzki w oddziale spraw obywatelskich w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, pełniąc funkcję kontrolera, przeprowadził kontrolę wykonywania zadań z zakresu ewidencji ludności przez Prezydenta Miasta Bełchatowa.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Prezydent Miasta Bełchatowa – Pan Patryk Marjan (od dnia 7 maja 2024 r.). Ponadto w okresie objętym niniejszą kontrolą kierownikiem jednostki kontrolowanej był również poprzedni Prezydent Miasta Bełchatowa Pani Mariola Czechowska.

Czynności kontrolne zostały rozpoczęte w dniu 18 czerwca 2025 r. i zakończone w dniu 18 sierpnia 2025 r. Kontrola była przeprowadzona w formie zdalnej. Kontrola objęła swym zakresem przestrzeganie przepisów prawa w zakresie ewidencji ludności zawartych w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, w okresie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

Podczas kontroli sprawdzono prawidłowość prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych i prawidłowość udostępniania danych osobowych z zakresu ewidencji ludności. Sformułowana w projekcie wystąpienia

Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi – Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel. (+48) 42 664 17 68
Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /lodzuw/skrytka, www.gov.pl/web/uw-lodzki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce Ochrona danych osobowych w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim.

pokontrolnego ocena realizacji przez Prezydenta Miasta Bełchatowa spraw w zakresie określonym w ustawie o ewidencji ludności wynika z dokonanych w toku kontroli niżej wskazanych ustaleń.

W zakresie postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych, w kontrolowanym okresie przeprowadzono 35 (zgodnie z pismem Prezydenta Miasta Bełchatowa z dnia 9 kwietnia 2025 r.) postępowań zakończonych decyzją administracyjną. Dokonano sprawdzenia dokumentacji dotyczącej dziesięciu z nich, którą skontrolowano pod kątem spełnienia wymogów proceduralnych uregulowanych w przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (w brzmieniu obowiązującym w kontrolowanym okresie). Sprawdzono między innymi prawidłowość przeprowadzenia postępowania dowodowego, wywiązywanie się z obowiązku zapewnienia stronom czynnego udziału w prowadzonym postępowaniu, terminowość załatwiania prowadzonych spraw, prawidłowość sporządzania decyzji oraz doręczania pism i decyzji stronom postępowania. Cztery spośród kontrolowanych postępowań zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej o wymeldowaniu obywatela polskiego z miejsca pobytu stałego, a sześć - decyzją o umorzeniu postępowania.

We wszystkich kontrolowanych sprawach jednostka kontrolowana prawidłowo dokonywała oceny formalnej wniosków inicjujących postępowania administracyjne.

W większości kontrolowanych spraw wnioskodawcy załączali do wniosków dokumenty potwierdzające tytuł prawny do lokalu. Jedynie w sprawie nr WSO.5343.1.37.2024 do wniosku o wymeldowanie złożonego przez Górnica Spółdzielnię Mieszkaniową w Bełchatowie nie załączono żadnego dokumentu potwierdzającego legitymację procesową wnioskodawcy. Jednoznacznie należy wskazać, że w sprawach administracyjnych wszczętych na żądanie strony to w gestii wnioskodawcy leży wykazanie interesu prawnego we wskazany przez ustawodawcę w przepisach szczególnych sposób. Biorąc pod uwagę fakt, iż w rozumieniu polskiej procedury administracyjnej brak dowodu potwierdzającego tytuł prawny do spornej nieruchomości nie ma znamion uchybienia formalnego, nieprzedłożenie dokumentu o którym mowa w art. 28 ust. 2b ustawy o ewidencji ludności implikuje brak legitymacji procesowej wnioskodawcy. Organ meldunkowy winien był we wskazanej sprawie – na podstawie art. 50 Kpa w związku z art. 61a § 1 Kpa oraz w związku z art. 28 Kpa - wezwać wnioskodawcę do okazania stosownego dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu pod rygorem odmowy wszczęcia postępowania administracyjnego. Przepis art. 61a Kpa przewiduje bowiem sytuacje uzasadniające odmowę

wszczęcia postępowania (kiedy żądanie wszczęcia postępowania pochodzi od osoby nie będącej stroną lub postępowanie nie może być wszczęte z innych uzasadnionych przyczyn). Z przytoczonych powyżej przepisów wynika, że ten, kto nie jest właścicielem lokalu, ani też innym podmiotem dysponującym tytułem prawnym do lokalu, nie może zainicjować postępowania w sprawie wymeldowania obywatela polskiego z danego lokalu. Oznacza to, że ustalenie tej okoliczności jest konieczne dla rozstrzygnięcia takiej sprawy. Należy również podkreślić, iż organ administracji publicznej na każdym etapie postępowania jest obowiązany badać, czy podmiot występujący o wszczęcie postępowania, posiada do tego legitymację, a zatem, czy może być stroną postępowania administracyjnego w rozumieniu art. 28 Kpa. W kontrolowanej sprawie organ naruszył przepisy proceduralne art. 28 i art. 61a Kpa oraz ustawy merytorycznej (art. 28 ust. 2b ustawy o ewidencji ludności).

W większości kontrolowanych spraw organ prawidłowo ustalił strony postępowania administracyjnego. Jedynie w sprawie nr WSO.5343.1.37.2024 organ ustalił strony tylko w oparciu o treść wniosku złożonego przez wnioskodawcę (Górnica Spółdzielnię Mieszkaniową w Bełchatowie). W celu ustalenia wszystkich stron postępowania organ powinien był podjąć kroki w celu uzupełnienia materiału dowodowego np. o właściwe umowy najmu przedmiotowego lokalu (lub informację o ich wypowiedzeniu), czy przydział lokal mieszkalnego. Nie można bowiem wykluczyć, że interes prawny w prowadzonym postępowaniu posiadałby także najemca lokalu. Powyższa kwestia nie powinna być zostać przez organ prowadzący postępowanie meldunkowe pominięta. Zaniechanie organu spowodowało naruszenie przepisu art. 28 Kpa.

We wszystkich kontrolowanych sprawach organ po ustaleniu przez siebie stron postępowania w sposób prawidłowy zawiadomił o wszczęciu postępowania wszystkie z nich, wypełniając dyspozycję wynikającą z art. 61 § 4 Kpa.

We wszystkich kontrolowanych sprawach, w których przeprowadzane były dowody, organ w sposób prawidłowy zawiadamiał strony na podstawie art. 79 § 1 Kpa o podejmowanych czynnościach dowodowych oraz sporządzał protokoły z czynności procesowych.

We wszystkich kontrolowanych sprawach zakończonych wydaniem decyzji o wymeldowaniu organ prawidłowo zawiadamiał strony o uprawnieniu wynikającym z treści art 10 § 1 Kpa.

We wszystkich kontrolowanych sprawach decyzja została wydana przez osobę upoważnioną do działania w imieniu Prezydenta Miasta Bełchatowa. Wszystkie wydane przez

organ decyzje zawierały elementy określone w art. 107 Kpa.

Sprawdzeniu w Systemie Rejestrów Państwowych zostały poddane daty wykonania czterech wydanych decyzji o wymeldowaniu (WSO.5343.1.2.2024, WSO.5343.1.4.2024, WSO.5343.1.5.2024 i WSO.5343.1.38.2024). Każdorazowo jednostka kontrolowana wprowadzała ww. dane w sposób prawidłowy tj. wskazując datę wydania decyzji jako datę wykonania decyzji.

W jednej z kontrolowanych spraw (WSO.5343.1.2.2024) miało miejsce wyznaczenie przedstawiciela dla osoby nieobecnej (art. 34 § 1 Kpa). Postępowanie organu w tym zakresie należy ocenić jako prawidłowe.

Jednostka kontrolowana co do zasady w sposób prawidłowy kierowała korespondencją do ustalonych w sprawie stron lub ich przedstawicieli. W sprawie nr WSO.5343.1.32.2024, jak wynika z rozdzielnika jeden egzemplarz decyzji z dnia 23 września 2024 r. został skierowany do wnioskodawczynie działającej również jako pełnomocnik drugiego wnioskodawcy. W aktach sprawy znajduje się jedno potwierdzenie odbioru pisma, podpisane przez adresata (dorosłego domownika wnioskodawczynie). Tymczasem jak stanowi art. 40 § 1 Kpa, pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. Natomiast zgodnie z art. 40 § 3 w sprawie wszczętej na skutek podania złożonego przez dwie lub więcej stron pisma doręcza się wszystkim stronom, chyba że w podaniu wskazały jedną jako upoważnioną do odbioru pism. Co prawda w aktach sprawy znajduje się pełnomocnictwo udzielone wnioskodawczynie przez drugiego wnioskodawcę, jednak z jego treści nie wynika, by drugi wnioskodawca wskazał wnioskodawczynię jako jedyną upoważnioną do odbioru pism. Wskazane przepisy zobowiązują organ do doręczenia pism każdej stronie odrębnie, w omawianej sprawie – osobno wnioskodawczynie i osobno drugiemu wnioskodawcy za pośrednictwem wnioskodawczynie jako pełnomocnika. Powyższe działania spowodowały naruszenie art. 40 § 1 i art. 40 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

We wszystkich skontrolowanych sprawach, w których organ prowadził postępowanie dowodowe, w sposób wyczerpujący zebrał i rozpatrzył cały materiał dowodowy zgodnie z przepisem art. 77 § 1 Kpa.

W większości kontrolowanych spraw organ prawidłowo stosował przepisy art. 35 i art. 36 Kpa. Jedynie w sprawie nr WSO.5343.1.32.2024 stwierdzono uchybienie w powyższym zakresie. We wskazanej sprawie organ wydał decyzję w dniu 17 maja 2024 r., tymczasem pismem z dnia 16 kwietnia 2024 r. zawiadomił strony o przedłużeniu terminu

załatwienia sprawy do dnia 16 maja 2024 r. Powyższe stanowiło naruszenie art. 36 § 1 Kpa, który stanowi, że o każdym przypadku niezakończono sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

Uzupełniając dotychczasowe ustalenia należy również stwierdzić, że w sprawie nr WSO.5343.1.37.2024 organ meldunkowy nie ustrzegł się nieprawidłowości – naruszenia przepisów dotyczących zasady pisemności postępowania administracyjnego określonej w art. 14 § 1a Kpa i wymogu wskazanego w art. 72 § 1 Kpa, zgodnie z którym czynności organu administracji publicznej, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności. Z akt wskazanej sprawy nie wynika, by po otrzymaniu wniosku o wymeldowanie organ wyjaśnił umocowanie wnioskodawców (Prezesa i Członka Zarządu) do działania w imieniu Górnicy Spółdzielni Mieszkaniowej w Bełchatowie. Po sprawdzeniu sposobu reprezentacji podmiotu w Krajowym Rejestrze Sądowym organ powinien załączyć do akt sprawy stosowną adnotację. Powyższe stanowiło naruszenie przepisu art. 14 § 1 i art. 72 § 1 Kpa.

Reasumując, powstałe w kontrolowanych sprawach nieprawidłowości w konsekwencji doprowadziły do naruszenia art. 14 § 1, art. 28, art. 36 § 1, art. 40 § 1, art. 40 § 3, art. 61a i art. 72 § 1 Kpa oraz art. 28 ustawy o ewidencji ludności, zaś przyczyną powstałych nieprawidłowości było niedołożenie należytej staranności w stosowaniu przepisów Kpa oraz przepisów ustawy merytorycznej. Osobami odpowiedzialnymi są pracownicy organu, do których obowiązków należało prowadzenie postępowań w sprawach meldunkowych.

Podkreślić należy, że pomimo wskazanych wyżej nieprawidłowości postępowania meldunkowe co do zasady były prowadzone prawidłowo.

W zakresie prowadzonej kontroli weryfikacji poddano dokumentację dotyczącą 30 wniosków o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców oraz rejestru PESEL, na podstawie art. 46 ustawy o ewidencji ludności.

W większości kontrolowanych spraw udostępnianie ww. danych odbywało się w oparciu o wnioski zgodne pod kątem zawarcia we wniosku wymaganych danych ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Cyfryzacji z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1493). Wskazać należy, że przystępując do rozpatrzenia wniosku o udostępnienie danych,

w pierwszej kolejności organ powinien dokonać oceny, czy nie zawiera on braków formalnych. W szczególności należy zwrócić uwagę na następujące elementy:

- wniosek o udostępnienie danych wnioskodawca zobowiązany jest złożyć w formie pisemnej lub dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej (art. 47 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności),
- jednoznaczne i precyzyjne wskazanie danych wnioskodawcy, tak aby nie było wątpliwości, kto jest stroną postępowania (wnioskodawcą),
- w przypadku kiedy wnioskodawca działa przez pełnomocnika – ustalenie, czy spełnione zostały przesłanki z art. 33 Kpa,
- ustalenie, czy nie zachodzą przesłanki wskazane w art. 40 § 4 i 5 Kpa (pełnomocnik do doręczeń w Rzeczypospolitej Polskiej),
- oznaczenie osoby, której wniosek dotyczy, tak aby nie było wątpliwości, kto jest osobą poszukiwaną,
- jednoznaczne wskazanie zakresu żądanych danych,
- oświadczenie, że udostępnione dane nie zostaną wykorzystane w innym celu niż wskazany w tym wniosku,
- oświadczenie, że nie złożył w tej samej sprawie wniosku do innego organu gminy (w przypadku złożenia wniosku o udostępnienie danych z rejestru PESEL),
- podpis wnioskodawcy lub pełnomocnika wnioskodawcy (art. 63 § 3 Kpa).

W przypadku stwierdzenia braków formalnych należy wezwać wnioskodawcę na podstawie art. 64 § 2 Kpa do ich usunięcia – w terminie nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem, że ich nieusunięcie spowoduje pozostawienie wniosku o udostępnienie danych bez rozpoznania.

W sprawie nr WSO.5345.1.20.2024 na wniosku o udostępnienie danych brak własnoręcznego podpisu wnioskodawcy (formularz wypełniony komputerowo opatrzony pieczęcią wnioskodawcy - komornika sądowego).

W czterech sprawach (nr WSO.5345.1.25.2024, WSO.5345.1.26.2024, WSO.5345.1.27.2024 i WSO.5345.1.29.2024) wnioski nie zawierały oświadczenia wnioskodawcy, iż w tej sprawie nie został złożony wniosek do innego organu gminy, chociaż wnioskodawca wystąpił o udostępnienie danych z rejestru PESEL.

W sprawie nr WSO.5345.1.978.2024 o udostępnienie danych dłużnika wystąpił pełnomocnik wierzyciela (radca prawny), który przesłał wniosek do organu za pośrednictwem platformy ePUAP. Stosownie do art. 32 Kpa strona może działać przez pełnomocnika, chyba

że charakter czynności wymaga jej osobistego działania. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie lub zgłoszone do protokołu (art. 33 § 2 Kpa). Zgodnie z art. 33 § 3 Kpa pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także doradca podatkowy mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa. W kontrolowanej sprawie pełnomocnictwo załączone do formularza przesłanego za pośrednictwem ePUAP przez pełnomocnika było jedynie odwzorowaniem cyfrowym – skanem dokumentu. W takiej sytuacji po otrzymaniu wniosku organ meldunkowy winien wezwać pełnomocnika do usunięcia braku formalnego wniosku poprzez okazanie uwierzytelnionej kopii pełnomocnictwa lub jego oryginału pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania. We wskazanej sprawie organ mógł również wezwać wnioskodawcę, którym był radca prawny, do samodzielnego uwierzytelnienia udzielonego mu pełnomocnictwa poprzez przesłanie podpisanego elektronicznie skanu pełnomocnictwa do organu drogą elektroniczną (za pośrednictwem ePUAP).

W omówionych sprawach organ pierwszej instancji nie wezwał wnioskodawców do uzupełnienia wskazanych braków formalnych i rozpatrzył przedmiotowe wnioski merytorycznie. Powyższe spowodowało naruszenie art. 33 § 3, art. 63 § 3 i art. 64 § 2 Kpa oraz rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych.

Z kolei w sprawie nr WSO.5345.1.992.2024 z akt sprawy nie wynika, by po otrzymaniu wniosku o udostępnienie danych organ wyjaśnił umocowanie wnioskodawcy (prokurenta) do działania w imieniu spółki. Po sprawdzeniu sposobu reprezentacji podmiotu w Krajowym Rejestrze Sądowym organ powinien załączyć do akt sprawy stosowną adnotację. Powyższe stanowiło naruszenie przepisu art. 14 § 1 i art. 72 § 1 Kpa.

W każdej kontrolowanej sprawie stwierdzono, że osoba udostępniająca dane osobowe posiadała stosowne umocowanie Prezydenta Miasta Bełchatowa wynikające z upoważnienia do przetwarzania danych osobowych

We wszystkich ze skontrolowanych spraw organ udostępnił dane zgodnie z żądaniem wnioskodawcy.

W większości skontrolowanych spraw wnioskodawcy prawidłowo uzasadnili potrzebę uzyskania danych osobowych.

W ośmiu sprawach (nr WSO.5345.1.1.2024, WSO.5345.1.22.2024, WSO.5345.1.23.2024, WSO.5345.1.24.2024, WSO.5345.1.982.2024, WSO.5345.1.991.2024, WSO.5345.1.993.2024 i WSO.5345.1.994.2024) uzasadnieniem żądania udostępnienia danych przez wnioskodawców były: „sprawy spadkowe”, „postępowanie spadkowe”. Wskazać należy, że zwolnienie z opłaty na podstawie art. 54 ustawy o ewidencji ludności dotyczy jedynie udostępnienia z rejestru mieszkańców oraz rejestru PESEL danych niezbędnych do sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia. Znajdujące się w sprawach odpowiedzi opatrzone zostały adnotacjami o zwolnieniu z opłaty (w których jednak została wskazana błędna podstawa prawna, co zostało opisane w dalszej części projektu), co uprawdopodobnia, że organ każdorazowo wyjaśnił, że żądanie wnioskodawcy uzasadnione było właśnie koniecznością sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia przez notariusza. W aktach spraw brak jednak adnotacji o weryfikacji żądań wnioskodawców. We wszystkich wskazanych sprawach wnioskodawcy załączyli do wniosków o udostępnienie danych kserokopie odpisów aktów zgonu osób, o których dane wystąpili. Złożone kserokopie nie zostały jednak uwierzytelnione przez pracowników organu na podstawie art. 76a § 2b Kpa, zgodnie z którym w sytuacji gdy wnioskodawca okazał oryginał dokumentu przed organem prowadzącym postępowanie, upoważniony pracownik organu prowadzącego postępowanie, któremu został okazany oryginał dokumentu wraz z odpisem, na żądanie strony, poświadcza zgodność odpisu dokumentu z oryginałem. Poświadczenie obejmuje podpis pracownika, datę i oznaczenie miejsca sporządzenia poświadczenia, a na żądanie strony, również godzinę sporządzenia poświadczenia. Jeżeli dokument zawiera cechy szczególne (dopiski, poprawki lub uszkodzenia), należy stwierdzić to w poświadczeniu. W aktach spraw brak również adnotacji organu o dokonaniu weryfikacji złożonych kserokopii aktów w dostępnych organowi ewidencjach, rejestrach lub innych danych, do czego organ jest uprawniony zgodnie z art. 220 § 1 pkt 2 Kpa. Brak adnotacji we wskazanych sprawach skutkowało naruszeniem art. 14 § 1 i art. 72 § 1 Kpa.

W sprawach nr WSO.5345.1.1.2024, WSO.5345.1.23.2024, WSO.5345.1.991.2024, WSO.5345.1.993.2024 i WSO.5345.1.994.2024 wnioskodawcy nie wykazali interesu prawnego w uzyskaniu żądanych danych. Z załączonych przez wnioskodawców dokumentów (kserokopii aktów zgonu) nie wynikał rodzaj więzi wnioskodawcy ze zmarłym, niezbędny dla oceny posiadania przez wnioskodawcę interesu prawnego, o którym stanowi art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności. Wniosek o udostępnienie danych, w którym potrzeba uzyskania wnioskowanych danych uzasadniana jest koniecznością sporządzenia aktu

poświadczenia dziedziczenia, niepoparty dokumentacją nie potwierdza w sposób należyty interesu prawnego w uzyskaniu tychże danych. Dokumentem, który w analizowanym stanie faktycznym mógłby potwierdzać istnienie uprawnienia strony do uzyskania wnioskowanych danych, byłby poza kopią aktu zgonu osoby, po której zamierza się sporządzić akt poświadczenia dziedziczenia, także dokument potwierdzający, że wnioskodawca należy do kręgu podmiotów uprawnionych do dziedziczenia po spadkodawcy, którego danych dotyczy wniosek. Możliwe, że przed udostępnieniem organ zgodnie z art. 220 § 1 pkt 2 Kpa dokonał stosownych sprawdzeń w dostępnych mu ewidencjach, rejestrach lub innych danych - brak adnotacji w tym zakresie skutkowało koniecznością uznania naruszenia art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności.

W sprawie nr WSO.5345.1.978.2024, w której wniosek został przesłany za pośrednictwem ePUAP, załączniki do wniosku stanowiły jedynie odwzorowanie cyfrowe – skany dokumentów potwierdzających w ocenie wnioskodawcy posiadanie interesu prawnego w uzyskaniu żądanych danych. Z kolei w sprawie nr WSO.5345.1.992.2024, w której wniosek został złożony w formie papierowej, załączniki do wniosku były niewierzytelionymi kserokopiami dokumentów.

Ubiegając się o udostępnienie danych, wnioskodawca jest zobowiązany do jednoznacznego wskazania we wniosku potrzeby uzyskania żądanych informacji, która musi być oparta na normie powszechnie obowiązującego prawa. Może być to wskazanie na konieczność dokonania określonej czynności prawnej, lub wskazanie wprost właściwych przepisów prawa. Wnioskodawca jest ponadto zobowiązany do przedłożenia dokumentów potwierdzających interes prawny, na który się powołuje. W przypadku, kiedy ocena dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę nie pozwala na pozytywne rozpatrzenie wniosku i w konsekwencji udostępnienie danych, organ w toku prowadzonego postępowania administracyjnego (zainicjowanego złożonym wnioskiem) powinien wezwać wnioskodawcę, na podstawie art. 50 Kpa, do przedłożenia w określonym terminie dokumentów potwierdzających interes prawny w uzyskaniu żądanych danych. Czynności wyjaśniające powinny zatem zostać podjęte przez organ w sytuacji, gdy żądanie wnioskodawcy nie może zostać jednoznacznie ocenione, tj. przede wszystkim wówczas, gdy wątpliwości budzi kwestia udokumentowania (należytego wykazania) interesu prawnego przez wnioskodawcę.

Powyższe spowodowało naruszenie art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności.

W 24 ze wszystkich skontrolowanych przypadków wnioski pochodziły od podmiotów wymienionych w art. 46 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności, którym dane udostępniane

są nieodpłatnie, lub też na podstawie art. 54 ustawy o ewidencji ludności udostępnienia danych podlegały zwolnieniu z opłat jako niezbędne do sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia. Pozostałe sprawy zawierały potwierdzenie uiszczenia opłaty za udostępnienie danych. W przypadku wniosków złożonych przez pełnomocnika, każdorazowo do wniosków załączane było również potwierdzenie uiszczenia opłaty za złożenie pełnomocnictwa.

Wskazać przy tym należy, że w przypadku 8 wniosków (nr WSO.5345.1.1.2024, WSO.5345.1.22.2024, WSO.5345.1.23.2024, WSO.5345.1.24.2024, WSO.5345.1.982.2024, WSO.5345.1.991.2024, WSO.5345.1.993.2024 i WSO.5345.1.994.2024), w których udostępnienie danych podlegało zwolnieniu na podstawie art 54 ustawy o ewidencji ludności, organ wskazał błędną podstawę zwolnienia z opłaty: art. 46 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 53 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności. Powyższe stanowiło uchybienie.

W sprawach nr WSO.5345.1.16.2024, WSO.5345.1.19.2024, WSO.5345.1.25.2024, WSO.5345.1.26.2024, WSO.5345.1.27.2024, WSO.5345.1.28.2024 i WSO.5345.1.29.2024, w których wnioski pochodziły od podmiotów wymienionych w art. 46 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności, którym dane udostępniane są nieodpłatnie, wnioskodawcy zaznaczyli jednocześnie dwa rejestry, z których żądane dane mają być udostępnione, tj. rejestr mieszkańców i rejestr PESEL.

W tym miejscu należy wyjaśnić, że rejestr PESEL jest centralnym zbiorem danych, w którym gromadzone są dane dotyczące wszystkich obywateli, natomiast rejestr mieszkańców jest prowadzony zgodnie z właściwością miejscową i są w nim gromadzone tylko dane osób, które wykonały obowiązek meldunkowy na terenie danej gminy, a więc dane w nim gromadzone stanowią wyłącznie część ogólnokrajowego, referencyjnego dla innych rejestrów rejestru PESEL. We wskazanych sprawach należało, przy generowaniu wydruku udostępnienia danych jednostkowych z rejestru PESEL, poinformować wnioskodawcę, iż z uwagi na brak jednoznacznego wskazania rejestru, z którego dane mają zostać udostępnione, wniosek zrealizowano w oparciu o dane zawarte w rejestrze o szerszym zakresie, tj. rejestrze PESEL, którego część stanowią dane gromadzone w rejestrze mieszkańców.

W sprawie nr WSO.5345.1.992.2024 wniosek pochodził od jednego z podmiotów, którym zgodnie z przepisami ustawy o ewidencji ludności, udostępnienie danych z rejestru mieszkańców oraz rejestru PESEL następuje odpłatnie. Organ udostępnił wnioskodawcy żądane dane z rejestru PESEL. Analogicznie, organ powinien poinformować wnioskodawcę, iż z uwagi na brak jednoznacznego wskazania rejestru, z którego dane mają zostać

udostępnione, wniosek zrealizowano w oparciu o dane zawarte w rejestrze o szerszym zakresie, tj. rejestrze PESEL, którego część stanowią dane gromadzone w rejestrze mieszkańców, a przekazaną odpowiedź uzupełnić o informację o wniesieniu opłaty za udostępnienie danych z jednego rejestru. Uzasadnione jest również pouczenie strony, że jeżeli, pomimo iż udostępniono dane z rejestru PESEL, w dalszym ciągu ubiega się ona o dane z rejestru mieszkańców, to zachodzi konieczność wniesienia dodatkowej opłaty za udostępnienie danych w wysokości 31 zł (udostępnienie z dwóch rejestrów czyli 2 opłaty) i przedłożenia stosownego potwierdzenia jej uiszczenia zgodnie z art. 261 Kpa. W przypadku gdy organ uzna, że wnioskodawcę należy wezwać do sprecyzowania, z którego z zaznaczonych na formularzu wniosku rejestrów (PESEL czy mieszkańców) ma być procedowana sprawa z zakresu udostępnienia danych jednostkowych, właściwym trybem postępowania będzie art. 64 § 2 Kpa. Należy wezwać stronę do uzupełnienia braku formalnego złożonego wniosku poprzez sprecyzowanie, czy wnioskuje on o udostępnienie danych z rejestru PESEL, czy też z rejestru mieszkańców, w terminie nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem odnoszącym się do specyfiki obydwu rejestrów oraz wskazującym, że nieusunięcie tego braku spowoduje rozpatrzenie wniosku jako żądania udostępnienia danych z rejestru PESEL. Dodatkowo zasadne byłoby pouczenie, iż w przypadku wnioskowania o dane z obydwu rejestrów, konieczne będzie dokonanie kolejnej opłaty - udostępnienie z dwóch rejestrów.

Powyższe wyjaśnienia należy uznać za stanowiące wytyczne postępowania w podobnych przypadkach w przyszłości.

Reasumując, powstałe w kontrolowanych sprawach o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców oraz rejestru PESEL nieprawidłowości doprowadziły do naruszenia art. 14 § 1, art. 33 § 3, art. 63 § 3, art. 64 § 2 i art. 72 § 1 Kpa, art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności oraz rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych. Przyczyną powstania nieprawidłowości w rozpatrywanych sprawach z zakresu udostępnienia danych osobowych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL było niewłaściwe stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o ewidencji ludności oraz przepisów wykonawczych (ww. rozporządzenia Ministra Cyfryzacji), a osobami odpowiedzialnymi za wskazane naruszenia pracownicy organu, do których obowiązków należało prowadzenie spraw z udostępniania danych.

Mając na uwadze powyższe działalność organu gminy w zakresie prowadzonych postępowań meldunkowych oraz w sprawach udostępniania danych oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z dokonanymi ustaleniami zobowiązuje do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o ewidencji ludności oraz przepisów wykonawczych do ustawy o ewidencji ludności. Zobowiązuje Pana Prezydenta do zobligowania pracowników wykonujących zadania z zakresu ewidencji ludności do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o ewidencji ludności oraz przepisów wykonawczych do ustawy o ewidencji ludności.

Jednocześnie proszę o poinformowanie o sposobie wdrożenia wskazanych wyżej zaleceń w ciągu trzydziestu dni od otrzymania niniejszego pisma.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Paweł Kowalczyk
Dyrektor Wydziału
Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
(podpisano elektronicznie)